

1866.

1. marz.

29. Bréf dómsmálastjórnarinnar til utanríkisstjórnarinnar, um aðkaupsgjald af skipum og skipaskjöl.

Í bréfi dagsettu 23. f. m. hefir utanríkisstjórnin beiðzt álits dómsmálastjórnarinnar útaf fyrirspurn frá aðalverzlunarfulltrúa Danakonungs í Leith, um hvernig hann eigi að fara að, þar sem Roys skipstjóri frá Nýju-Jórvík vili koma 4 nýjum járngrufu-skipum, sem hann á og ætlar að hafa til fiskiveiða við Ísland, og sem liggja 2 í Dundee og 2 í Glasgow, undir danskt flagg, en sækir um að losast hjá að greiða aðkaupsgjald af þeim, og hefir hann auk þess beiðt aðalverzlunarfulltrúann um, að láta sig fá skjöl til bráðabirgða handa skipunum, svo að þau geti siglt til Íslands með dönsku flaggi og fengið þar skjöl þau, sem fyrir skipað er um í lögum; eiga skipstjórnarnir á þeim að vera danskir og helmingur skipshafnanna danskir þegnar.

Þessu svarar dómsmálastjórnin þannig, að með því að álitid er, að tilskipuninn um tollinn frá 1. maímán. 1838 sé enn þá gildandi á Íslandi, að því er snertir aðkaupsgjaldið, verður að heimta aðkaupsgjald af skipum þessum eptir tilskipuninni, nema því að eins, að þau verði heimfærð undir ákvörðunina í 49. gr. litra d í tilskipuninni (að þau verði heimfærð undir litra c getur varla verið umtalsmál eins og hér er ástatt), og að dómsmálastjórnin fyrir sitt leyti ekki heldur, að neitt sé því til fyrirstöðu, að hlutadeigandi verzlunarfulltrúi Danakonungs láti skipin fá skýrteini til bráðabirgða, er gildi þangað til skipin eru komin til Íslands og gefin verða út handa þeim skjöl þau, er lögin skipa fyrir um.

6. marz.

30. Bréf dómsmálastjórnarinnar til utanríkisstjórnarinnar, um sölu á frakkneskri fiskiskútu í Suðurmúlasýslu.

Útaf bréfum dómsmálastjórnarinnar 6. októbermán. 1863, 6. júlímán. og 3. októbermán. 1864 og 2. júnímán. f. á. um sölu á fiskiskútunni l'Eugène frá Dunkerque, sem strandaði nálægt Nesi í Norðfirði á Íslandi, hefir utanríkisstjórnin með bréfi

1866.

6. marz.

dagsettu 10. janúarmán. þ. á., sent hingað eptirrit af skjali frá utanríkisstjórnarherra Frakkakeisara til sendiherra Danakonungs í Parísarborg, dagsettu 30. desembermán. f. á. með 2 fylgiskjöllum; og hefir utanríkisstjórnin getið þess, að hún sjái sér ekki fært að halda lengra úti þetta mál, fyr en búið sé að nýju að rannsaka ítarlega breytni hlutaðeiganda sýslumanns, og sér í lagi hegðun Hinriks Hinrikssonar, prests á Skorastað, þá er l'Eugéne var selt; og lætur utanríkisstjórnin það öldungis á dómsmálastjórnarinnar sjálfrar valdi, hvað hún vili gjöra í því efni.

Af bræfi frakkneska utanríkisstjórnarherrans má sjá, að stjórn Frakkakeisara hefir látið halda próf yfir Merlým, skipstjóra á l'Eugéne, og er það aðalinntaklð í skýrslu hans, að hlutaðeigandi sýslumaður hafi látið selja skip þetta, þrátt fyrir að skipstjórinn beinlínis mótmælti því. Skýrsla þessi þykir því trúanlegri, sem skipstjórinn hefir fengið marga vitnisburði um, að hann sé heiðarlegasti maður, og hefir sjóliðsstjórnarherra Frakkakeisara samkvæmt henni látið í ljósi það álit sitt, að sýslumaðurinn eptir því, hvernig á stóð, hafi ekki átt með að láta söluna fara fram, og sagt, að hann því miður ekki geti fallizt á umkvartanirnar frá kaupendunum að hlutum þeim, sem þannig hafi verið seldir á móti lögum, yfir foringjanum á frakkneska herskipinu, þó að hann hafi álitid sér skylt að vernda réttindi landa sinna, sem brotið var á móti við þetta tækifæri. Líka hefir utanríkisstjórnarherra keisarans látið í ljósi, að hann vonist eptir, að, fyrst að niðurstaðan af rannsóknunum, sem stjórnir beggja ríkjanna hafi látið gjöra, sé svona mismunandi, þá muni danska stjórnin vera sér samdóma um það, að ekki geti verið umtalsmál að fara lengra úti málefni þetta, sem nú þegar sé orðið mjög gamalt.

Eptir öllu, sem fram er komið í máli þessu, getur dómsmálastjórnin ekki fyrir sitt leyti verið samdóma utanríkisstjórninni um, að ástæða sé til að láta að nýju rannsaka breytni hlutaðeiganda sýslumanns og prests þess, er úður var nefndur, þá er skipið var selt. Í skjöllum þeim, sem komið hafa frá Frakklandi, er sem sé ekkert nýtt málinu til upplýsingar, því að framburður Merlýns skipstjóra er í öllum aðalatriðum ekki annað en ítrekun af skýrslu hans til foringjans á frakkneska herskipinu

1866.
6. marz.

l'Expéditive, en það var hún, sem herra Robin du Parc, sem þá var ædsti foringi yfir herskipum Frakka við Ísland, einkum hafði byggt á kæruskjal sitt, það er getið var um í bræfi dómsmálastjórnarinnar 2. októbermán. 1863. Að því er snertir spurninguna um, hvort uppboðið, sem haldið var á l'Eugéne, hafi verið löglegt eður eigi, en það er það eina, sem talað er um í bræfi frakkneska utanríkisstjórnarherrans, þá skýrskotar dómsmálastjórnin að öllu leyti til þess, sem sagt er í bræfi hennar 2. októbermán. 1863, og til þess, sem eptirritið af dóma- og lögreglugjörðabók Sudurmúlasýslu, er fylgdi með bræfinu, með sér ber. Eptir því er það hið ítrasta, sem vèr getum kannazt við, að það kunni að hafa verið vafasamt, hvort að sýslumaðurinn átti með að halda uppboðið eða leiða það til lykta, en hvað sem um það er, hlýtur dómsmálastjórnin að halda því fast fram, að það atvik, að Merlým skipstjóri og le Griel, foringinn á frakkneska herskipinu l'Expéditive, eptir því sem Merlým skýrði honum frá, álitu uppboðið ólöglegt, af því að það væri haldið þrátt fyrir mótmæli Merlýns, ekki getar á neinn hátt réttlætt eða einusinni afsakað aðfarir þær, sem le Griel hafði í frammi eptir uppboðshaldið. Hvað sem menn nú kunna að álíta um það, hvort uppboðið hafi verið löglegt eður eigi, fær dómsmálastjórnin ekki betur sæð, en að aðfarir þessar sæu beinlínis sjálftaka, þar sem le Griel, í stað þess að snúa sér til embættismanna þeirra á Íslandi, sem hlut áttu að, og fá uppboð þetta, sem að hans hyggju var ólöglegt, ónýtt með vanalegri réttaráðferð, hefir uppá sitt eindæmi látið taka burtu meiri hlutann af munum þeim, sem seldir voru við uppboðið, og kaupendurnir nú áttu, þar sem þeir höfðu eignazt þá með gildri heimild að landslögum, og það hlaut að vera þeim alveg óviðkomandi, hvort uppboðið var á móti rétti skipstjórans eður eigi. Með því að það nú er nægilega sannað af því sem fram er komið í málinu, að þessar sjálfræðislegu aðfarir hafa verið hafðar í frammi, og hlutaðeigandi sjóliðsforingi hefir jafnvel játað það sjálfur, finnur dómsmálastjórnin sér skylt enn á ný að snúa sér til utanríkisstjórnarinnar með þá beiðni, að kaupendum þeim á uppboðinu, sem seinna á ólöglegan hátt hafa verið sviptir

fjármunum, er þeir höfðu eignazt við dómsgjörð löglega að minnsta kosti í forminu og óraskaða, verði útvegaðar fullar skaðabætur fyrir góða milligöngu utanríkisstjórnarinnar. Um leið og vör vekjum athygli á því, að skaðabæturnar, sem krafist hefir verið, eru að eins taldar 271 francs 10 centimes í bræfi frakkneska utanríkisstjórnarherra, en samkvæmt skjölunum í málinu hefir verið krafist alls 1097 rd. 36 sk. eingöngu í skaðabætur fyrir þá muni, sem teknir voru burtu, smbr. kæruskjal sèra Hinriks Hinrikssonar og annara fleiri dags. 22. ágústmán. 1863 og kæruskjal Carls Túliníusar dags. 10. desembermán. 1864 — skulum vör að endingu geta þess, að oss finnst réttast, að upphæð skaðabótanna sè úkveðin af óvilhöllum mönnum, er tilnefndir sèu við réttarhald.

1866.

6. marz.

31. Bréf kirkju- og kennslustjórnarinnar til biskupsins yfir Íslandi, um skýrslur um blinda.

14. marz.

Í framhaldi af bræfi stjórnarráðsins dagsettu 18. júnímán. 1863, eru yður, háæruverðugi herra, með bræfi þessu send nokkur exemplör af nýju formi til að semja eptir skýrslur um blinda, og eruð þér beðnir að sjá um, að hinar árlegu skýrslur um blinda á Íslandi verði lagaðar eptir þessu skýrsluformi og síðan sendar hingað.